

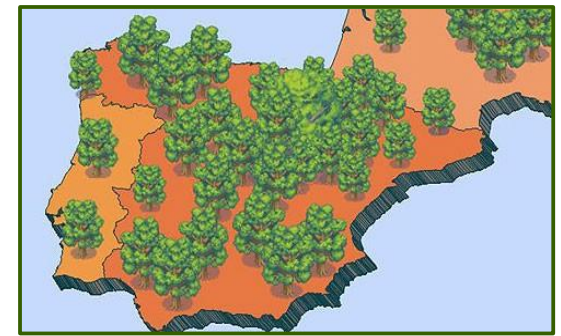
Tema 5: As paisaxes naturais

Diversidade bioxeográfica

Selectividade: Exercicio teórico: Setembro 2014-Opción A

- Factores da diversidade bioxeográfica.
- Situación xeográfica e procesos naturais.
- Acción antrópica.

A diversidade é un dos trazos que identifica as condicións naturais de España. Esta maniféstase tanto nas características do relevo, os contrastes climáticos e hídricos, e a distribución dos solos, coma nas diversas adaptacións ao medio que realizaron os seres vivos. A súa vez, **a actividade humana tamén influíu** nos solos, na vexetación e na fauna; unhas veces favorecendo o desenvolvemento de determinadas especies, e outras poñendo en perigo a súa supervivencia. Non obstante, e malia a intensa e secular explotación dos recursos, España é actualmente un dos países da Unión Europea onde a biodiversidade é máis elevada.

- *Máis da metade dos hábitats de alto interese recoñecidos pola U.Europea atópanse en España.*
- *Existen 85000 especies catalogadas non noso país, o que supón o 55% das coñecidas en Europa.*

A rica biodiversidade de España é debida a que posúe unhas condicións naturais que favorecen a existencia de ambientes moi diferentes, o que permitiu o desenvolvemento de comunidades vexetais e animais moi variadas.

Esta notable diversidade explícase por diferentes factores; uns están relacionados directamente coa situación xeográfica e cos procesos naturais, e outros coa actividade humana.

SITUACIÓN XEOGRÁFICA E PROCESOS NATURAIS

- A **situación xeográfica** de España, **entre o norte de África e o extremo suroccidental de Europa** e, á súa vez, **entre o Mediterráneo e o Atlántico**. Esta situación permítelle ter influencias de ámbitos con características climáticas, florísticas e faunísticas moi diversas, como son as rexións eurosiberiana, mediterránea, saharo-arábica e macaronésica.

ESPAÑA: SITUACIÓN GEOGRÁFICA. UNIDAD Y DIVERSIDAD

ESPAÑA COMO UNIDAD GEOGRÁFICA

presenta gran

singularidad geográfica

viene dada por

***su carácter peninsular
*situación y posición geográficas de la P.Ibérica
*configuración del relieve**

POSICIÓN DE ESPAÑA EN EL PLANETA

es de

encrucijada

condiciones naturales: flora, fauna,...

plano humano: país de encuentro. posición geoestratégica

CONSECUENCIAS

contrastes

naturales

litológicos

geomorfológicos

climáticos

biogeográficos

contrastes

humanos

paisajes agrarios

asentamientos

- Durante as **glaciacións cuaternarias**, amplos sectores da Península Ibérica e dos dous arquipiélagos tiveron unhas condicións máis cálidas que as do centro e norte de Europa, polo que serviron desta forma de **refuxio a numerosas especies vexetais e animais**. Algunhas destas especies, desaparecidas actualmente do resto de Europa, aínda perduran en determinadas rexións españolas. Á súa vez, moitas quedaron illadas e evolucionaron, de tal xeito que deron lugar a **endemismos**, dos que España posúe un amplo patrimonio.

Drago canario

*Os **endemismos** son especies autóctonas exclusivas dunha zona que non se poden atopar en ningún outro lugar do planeta.*

España posúe unha gran lista de endemismos. Tales como animais: o lobo e o lince ibéricos, ou vexetais: o Drago canario ou a violeta de Serra Nevada.

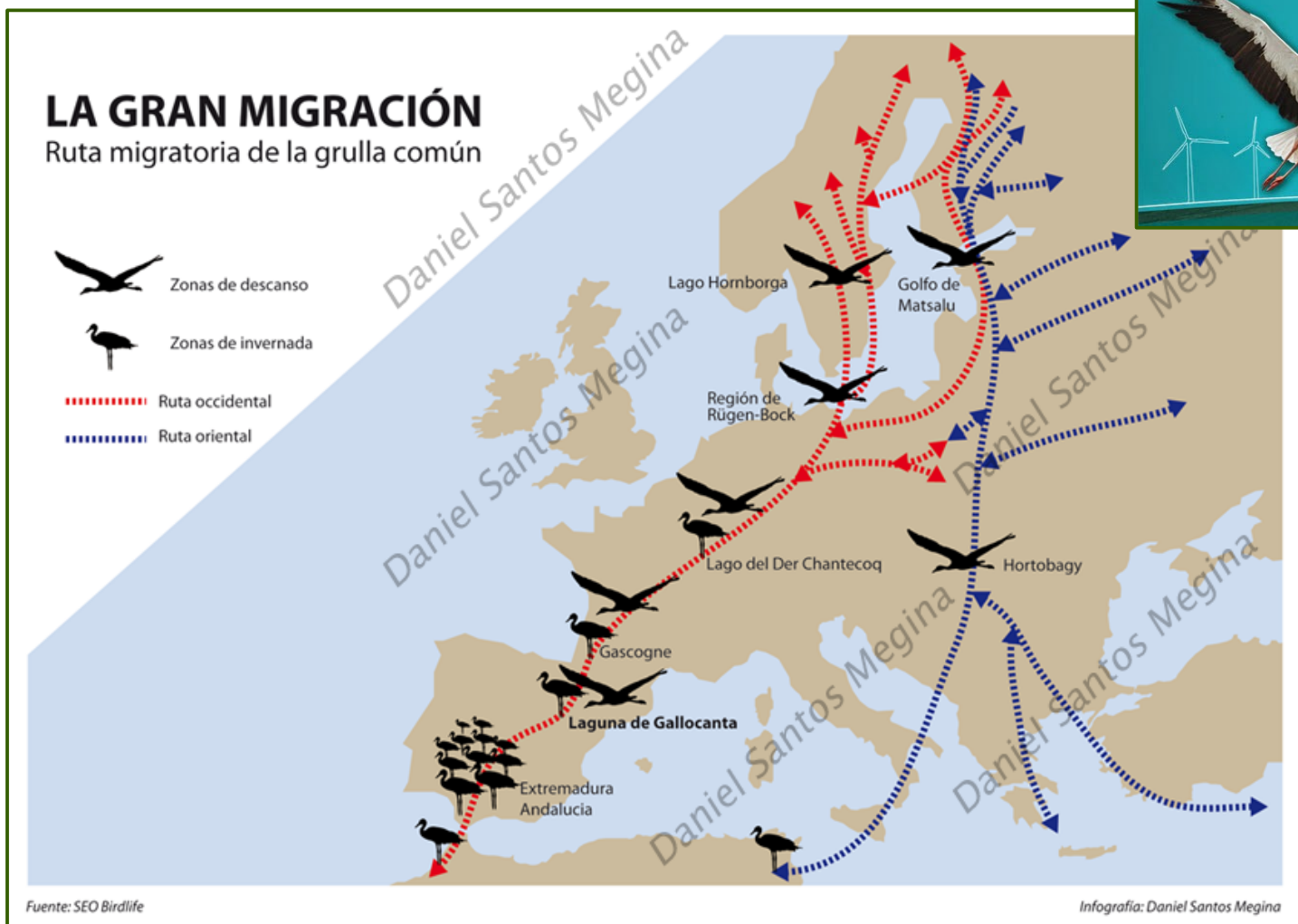

Violeta de Serra Nevada

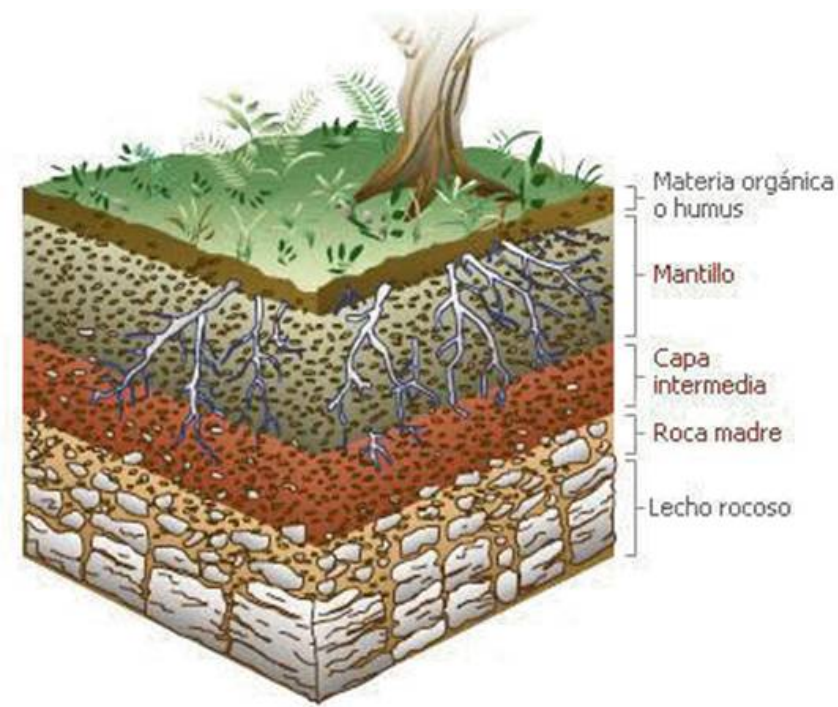
Lince ibérico

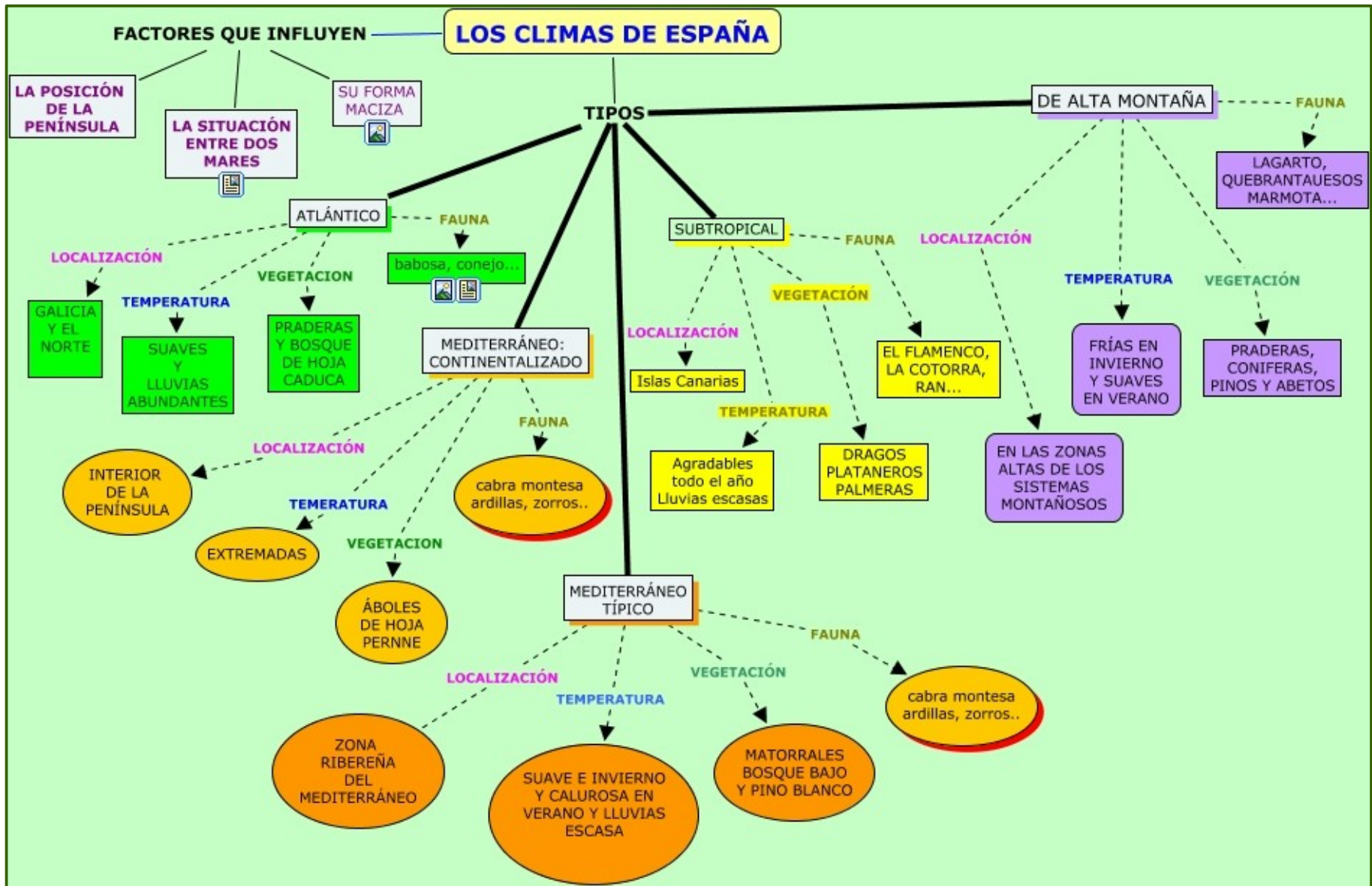
- As península do sur de Europa, así como algúns arquipiélagos son as rutas máis empregadas polas aves para desprazárense entre Europa e África. Grazas a súa localización, **España representa un papel esencial nas rutas das aves migratorias**, ben como área de nidificación de numerosas especies, punto de invernada, ou simplemente como zona de descanso. Estes desprazamentos tamén favorecen a dispersión de sementes e, con iso, o incremento da diversidade vexetal.

- A existencia dun relevo moi contrastado, entre chairas e montañas, áreas costeiras e de interior, zonas continentais e arquipélagos, que multiplica a **variedade de condicións ambientais**. A iso súmase a **diversidade litolóxica**, onde rochas de diferente composición, cronoloxía e grao de meteorización favorecen a formación de **distintos tipos de solos** e, con iso, de diferentes condicións para que se instale a vexetación e a fauna.

- Unhas **condicións climáticas moi diversas** con notables contrastes entre as rexións de clima mediterráneo e oceánico, e entre estas e as que se dan no arquipélago de Canarias. Ademais, tanto no territorio peninsular como nos arquipélagos hai unha **gran diversidade de climas locais**, en función da altitude dos territorios e a súa diferente exposición ás masas de aire.

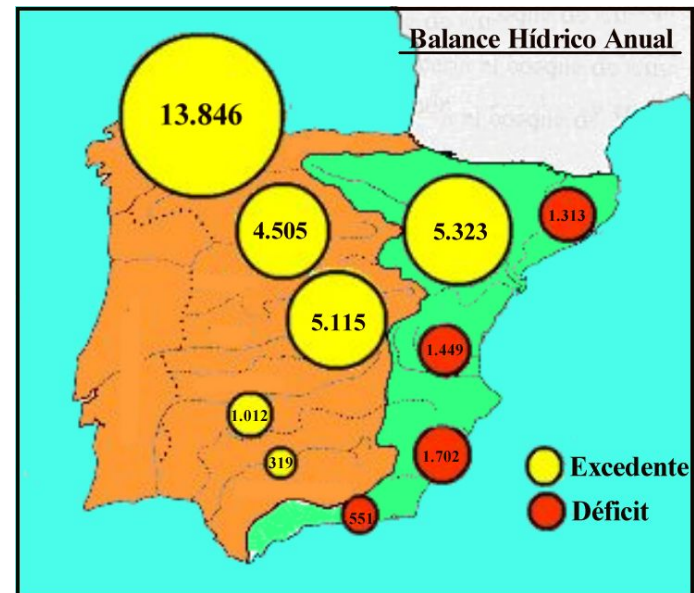

- A **distribución dos recursos hídricos**, moi desigual en España, tanto espacial coma estacionalmente, inflúe na localización da flora e a fauna:

- Nas rexións de **clima oceánico** ou en numerosas áreas de montaña, a auga achegada pola precipitación supera a que é consumida pola evaporación, polo que **un volume considerable pode circular polos ríos**.

- En contrapartida, nas rexións **mediterráneas** e en **ampos sectores de Canarias**, a maior parte da auga de chuvia evapórase ou é empregada polos seres vivos, por estas causas, na maioría dos casos, **os cursos de auga só se activan tras as chuvias torrenciais**. Moitas especies desenvolveron **mecanismos para adaptarse a estes contrastes**.

Paisaxe estepario na Foga de Baza, Granada

A vexetación xerófila é propia do clima mediterráneo, sobre todo do subdesértico ou estepario, e das zonas baixas das Illas Canarias.

Estas formacións vexetais (palmito, tomiño, espartal...) adáptanse á seca mediante raíces profundas, follas de tamaño pequeno, fortes e enceradas, de carácter perenne...

ACCIÓN ANTRÓPICA

A incidencia da actividade humana sobre a biodiversidade tivo consecuencias de diferente signo:

- Nunhas ocasións contribuíu á **diversificación de ecosistemas** -por exemplo, mediante algunhas prácticas agrarias-, ou á **conservación dalgunhas especies**, sobre todo aquelas das que se podía beneficiar (aproveitamento agrícola, dos froitos ou da madeira, cortiza...).

- Noutras, en cambio, favoreceu a súa **extinción**. Na actualidade, existen notables contrastes entre áreas intensamente explotadas durante séculos, e outras que, ao quedaren nunha posición marxinal dos fluxos económicos, preservaron boa parte da súa biodiversidade.

CAUSAS DE LA PÉRDIDA DE BIODIVERSIDAD

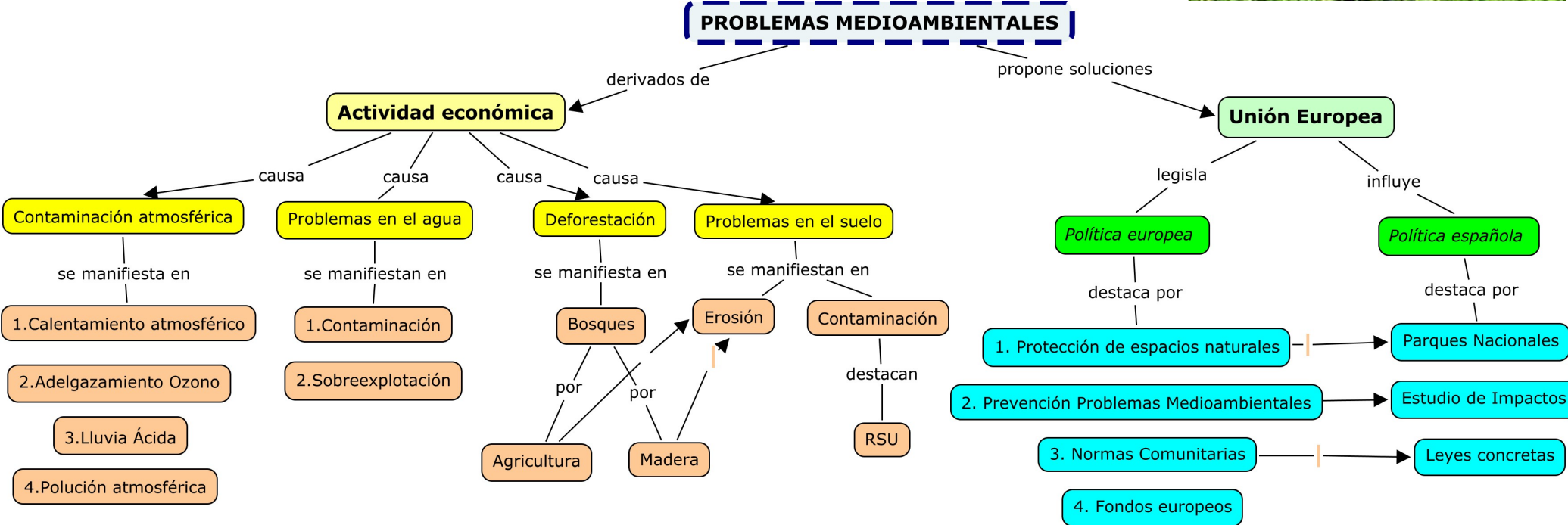
1. **Eliminación directa o sobreexplotación**
2. **Contaminación, Destrucción y fragmentación de los hábitats**
3. **Introducción de especies foráneas**
4. **Extinciones en cadena**

Generalmente, es más de un factor el que contribuye a la extinción de una especie.

*A **biodiversidade** é un ben necesario para todos, que debemos protexer e respectar. Pero o home aprecia a biodiversidade polos servizos que lle aporta, non polo que realmente lle importa a vida e o seu entorno. O home aproveita os recursos, e preocúpalle que se acaben porque tamén acabaríanse os seus beneficios. A ironía é que o noso propio egoísmo sexa o que poida empezar a concienciarnos do que é correcto.*

Nas últimas décadas, o **número de especies ameazadas incrementouse significativamente**; sobre todo, o daqueles que se atopan en perigo de extinción. O maior número de especies ameazadas rexístrase entre as aves, seguidas da flora e, a maior distancia, dos mamíferos e os reptís. Este incremento está moi vinculado á expansión de actividades humanas que implican, directa ou indirectamente, a destrución de hábitats e a contaminación do medio. Non obstante, este proceso coincide no tempo cunha etapa en que se están desenvolvendo numerosas **estratexias de conservación**, polo que cabe esperar que, nun futuro próximo, se reduza o grao de ameaza.

El peligro de extinción de algunas especies en España.

Algunos animales en peligro de extinción

Carto gigante de El Hierro

Oso pardo

Urogallo

Camaleón

Foca monje

Tortuga mora

Malvasía

Quebrantahuesos

Cigüeña negra

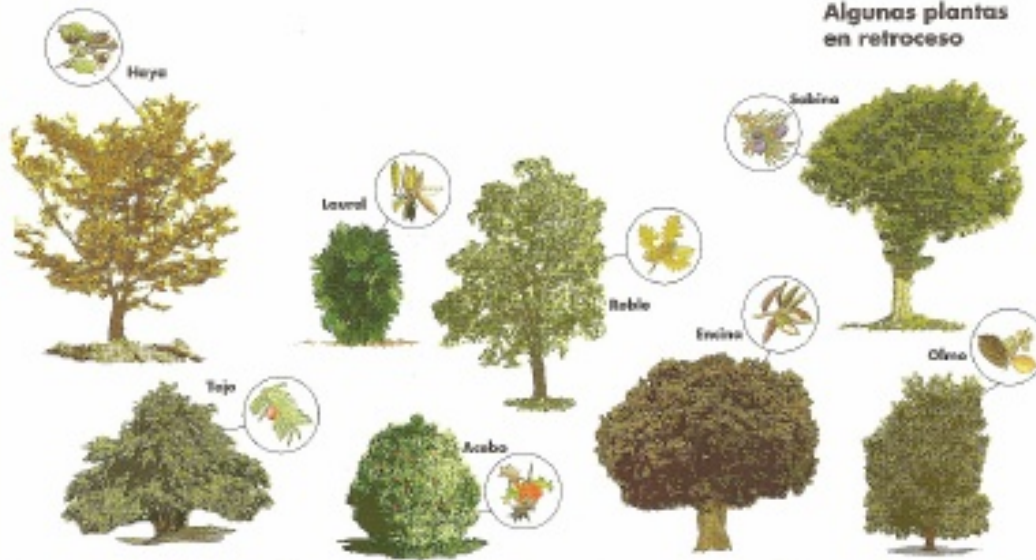

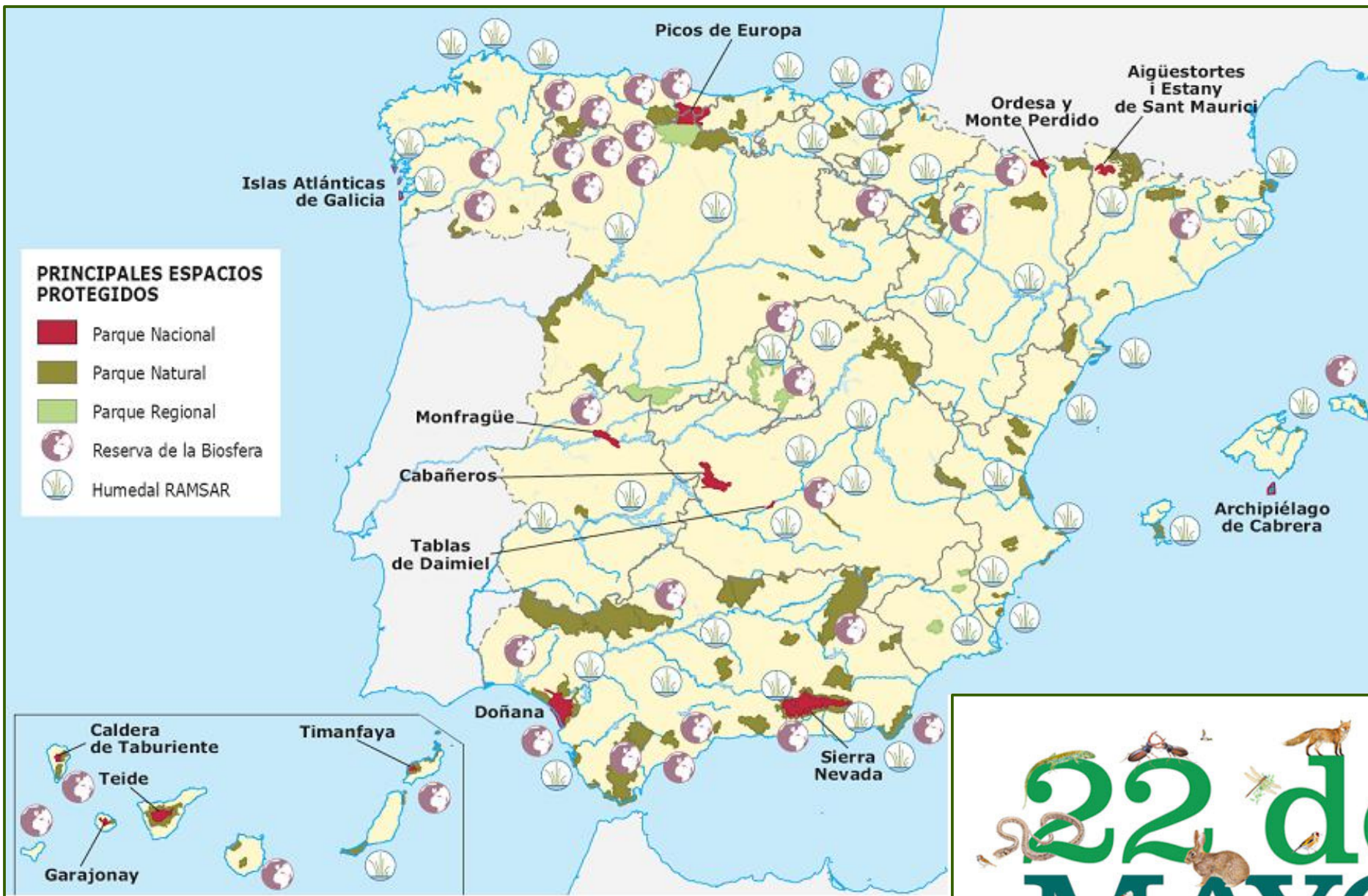
Lince ibérico

Águila imperial

Algunas plantas en retroceso

22 de
MAYO
 Día mundial de la
Biodiversidad.